

ТУРЦИЯ

—○○○—

ВЪСТНИКЪ ЗА ИНТЕРЕСИТИ НА НАРОДЪТЪ.

—○○○—

ТУРЦИЯ излязува сѣка сѣбота. Годишната цѣна за въ имперіята по царската поща, е 4 бѣли менидиета; вънъ отъ имперіята, 5 бѣли менидиета. Спомоществаніята трѣбува да сѣ годишни и предплатени. Писмата които са относятъ до редакціята са надписуватъ до Н. Генювича и П. Р. Славенкова. Външните настоятели отговарятъ за вѣстникътъ. Подписката за спомоществаніята става направо въ Цариградъ — Галата при издателити. —

2 ДЕКЕМВРІЯ (ПО НОВИ СТИПЪ)

—○○○—

14 РЕДЖЕБЪ 1282 ОТЪ ЕГИПТА.

ЧЕРКОВНИЯТЪ НИ ВЪПРОСЪ.

Нашити Българи знаятъ отъ исторіята жестокиятъ мъки които Евреити притѣгляха отъ страната на Фараона. Макаръ тѣ мъки да бѣха тѣлесни, нѣ нравственити мъки които нѣй истеглихми отъ фанариотското духовенство не сѣ бѣше по малки отъ мъкити на Евреити.

Обаче, както сѣко нѣщо въ тоя свѣтъ: мъкити и злощастіята имать краятъ си, тѣй сѣщо и рахатятъ и благополучіето имать началото си. Съсѣ други думи, паданіето на народната ни патриаршія бѣше изворътъ на нашити безбройни злочестія, а появяваніето на черковіята ни въпросъ, звѣздата на нашето бѣдно благоденствіе.

И дѣйствително услугити които тоя въпросъ направи на отечеството ни сѣхъ неучѣними; и нѣй не са страхувахи да кажимъ че той бѣше за Гръцити това косто патерицата на Мойсея бѣше за Фараона. Говоримъ нравствено; и ето защо нѣй трѣбува да го вярдемъ като очити си.

Сѣки знай разнороднитѣ фази въ които този въпросъ влязува и излязува до сега. Гръцити, тѣя лукави Гръци, употрѣбиха сѣкакви срѣдства за да го унищожятъ. Членови Българи прибраха: смѣсени комисии правиха; извънредни събрания струваха. Нѣ тѣхни постѣпки бѣха подобни на дѣтски игри; тѣ не дадоха никакви слѣдствия, или по добръ тѣ не свършиха нищо. Нѣ това не стигаше. Владиици проводиха по епархїити ни; емирнамета издѣйствуваха за събираніето на патриаршескіятъ борчъ. Нѣ народътъ отфѣрли категорически и едното и другото. Съсѣ една дума, тѣ са изиграха въ сичкити си покушенія, безъ да поклатятъ твърдото рѣшеніе на Българити.

Днесъ Гръцити промѣниха мнѣніе. Тѣ познаха че Българити не сѣ веки крава за доѣніе. По слѣдствіе на това патриаршіята са смири. Тя излѣзе коренно отъ заблужденіето си: тя припозна че исканіята на Българити сѣхъ законни и праведни, и като таквистъ, тѣ трѣбува неизбѣжно да сѣхъ отстъпикътъ. Нѣ това е твърдѣ късно: защото колкото по лесно е раздѣленіето на единъ народъ, толкова по мъчно е примиреніето му: колкото по скоро са распяли единъ огънь, толкова по бавно можѣ той да са угаси.

Таквось е днесъ нашето положеніе.

При това ще забѣлжимъ че Високата Порта, макаръ и да е сѣкоги благородно отказувала отъ да са намиса въ въроисповѣднитѣ работи на подданицити си, нѣ това косто стана въ България предъ нѣколко врѣме, трѣбува да ѣ дало достаточни убѣжденія

че исканіята на народътъ ни сѣхъ законни и съществено ползни за доброто управленіе на черковата; и ето, мыслимъ нѣй, защо са разгѣдува сега тоя въпросъ.

Нѣй го исповѣдувахи: нѣй желайми отъ сѣ сърце рѣшеніето на въпросътъ; желайми задушевно спогожденіето на двата народа. Нѣ споредъ както са разгѣдува тоя днесъ, нѣй са съмнѣвахи много за успѣхътъ на тѣя българо-гръцки разискуванія.

Защо са съмнѣвахи? Съмнѣвахи са:

1° Въ неискренности на Гръцити;

2° Въ неспособността на лѣкои отъ нашити прѣдставители;

3° Въ раздѣлата на епархїити.

Гръцити сѣхъ неискренни, думайми нѣй; защото при разнороднитѣ събрания които правиха периодически, тѣ не ни убадиха никакъ начинътъ споредъ когото тѣ сѣхъ разгѣдували черковніята ни въпросъ; отъ това излѣзе и забавата на рѣшеніето му.

Нѣкои отъ нашити прѣдставители сѣхъ неспособни думайми нѣй; защото до сега нѣй не сме видѣли нищо направено или свършено; въпросътъ не е още основно разгѣданъ, и слѣдователно още нѣматъ отрѣдено мнѣніе за нѣго. Отъ това можимъ да заключимъ че не ще можатъ да го расправятъ тѣй каквото да отговори на днешното желаніе на народътъ.

Раздѣлата на епархїити казувахи нѣй най сети: защото днесъ Гръцити и Българити искатъ да раздѣлятъ на двѣ категории епархїити които зависятъ отъ Гръцката патриаршія. До недѣля ще докажимъ нѣй вредността на едно таквось раздѣленіе.

Цариградъ е мѣстото дѣто трѣбува нѣй да оирѣмъ нашити успія за възражданіето на народътъ. Сичкитѣ народи сѣхъ познали тая истина, и за това отъ разни мѣста сѣхъ намиратъ тука хора за взаимнитѣ интереси на своитѣ съотечественици.

Нашити Българи не познаватъ още тая истина. Тѣ страпѣтъ, прѣминувахи врѣмето си нафиле. Казуватъ че страданіята правели човѣщината благоразумна и дѣятелна: недѣй пита учено, нѣ патило. Теглилата на фанариотскитѣ владиици не ни поправиха, не ни събудиха; и кой не ще кажи че не сме будала?

Какво искахи да кажимъ съсѣ това?

Искахи да кажимъ че нѣй, цареграшки Българи, сме бѣдни и нечувствителни. Нѣй не са трудимъ никакъ да правимъ народополезни работи за да направимъ и другитѣ да мърдѣтъ. Нѣй живѣйми безъ да знайми защо живѣйми.

Таквѣзи лѣнливъ и безплоденъ животъ бѣва сѣкоги злочестенъ както за народити въобще тѣй за хората частно.

За да направимъ тоя животъ честитъ и плодотворенъ, нѣй трѣбува да работимъ съгласно, трѣбува да отправимъ усилията си къмъ една сама и сѣща цѣль, сирѣчь, за нравственното и умственното си развитіе, изворъ за богатство.

Тая цѣль е благородна. Нѣ какъ ще може да са сполучи?

Тя са сполучва твърдѣ лесно, стига да имайми патриотизмъ, куражъ и ревностъ.

Да оставимъ на страна старити. Нѣка си глѣдѣтъ тѣ старинити.

Думата ни е за младити. Тука имайми доста млади снабдени съсѣ по широки или съсѣ по къси развитія. Тѣя млади можатъ да направятъ много полза на отечеството ни като са състави съ тѣхъ едно събрание косто да са събира сѣка недѣля за да разискува разни литературни и исторически въпроси за поправаніето на училищата ни, за язикътъ ни и много други такива: тѣ имать примѣрътъ на другитѣ цареграшки общини.

Нашити млади отъ Балканъ можатъ твърдѣ добръ да изпълнятъ тая служба, толкова нужна за днешнитѣ врѣмена; тѣ сѣхъ и расположени да ѣ поѣматъ, защото сѣхъ патриоти. Нѣ само нѣма кой да ги подкани. Нѣй ги подканяхи днесъ, и колко честити ще са считамъ ако турятъ въ дѣйствіе тая мисль!

ИЗГЛѣДЪ НА БЪЛГАРСКИТИ РАБОТИ.

Нищо ново отъ тука. Като исключимъ малкото разияваніе за косто говоримъ по горѣ, сичко дреми. Ще кажи нѣкой че нѣма Българи въ Цариградъ.

Нѣ сѣ тѣй не е и по вѣнъ. Ако нашити цареграшки Българи не показватъ никакъвъ знакъ на животъ, никаква дѣятелность, за да ги познаатъ хората че живѣятъ, на противъ нашити вѣншии съотечественици са показватъ за твърдѣ пьргави дѣятели. Нѣ по злочастіе, тѣхната дѣятелность, намѣсто да са осрѣдоточи за доброто, тя са осрѣдоточи за злото на отечеството ни!

Кореспонденциити които сме прѣмалми до сега отъ България ни дадохъ твърдѣ скърбни мнѣнія за положеніето на общинити и на училищата. Това състояніе на работити можѣ да има твърдѣ лошаи слѣдствия, и нѣй струвахи една свята дължность да кажимъ нѣколко думи за него, съсѣ цѣль да не нѣкакъ са поправи.

Зафачахи:

Габрово. Въ тоя градъ общината са на-

мира почти разорена. Училищата не са по добри от нея. Защо тъй? Защото младите нещат да са покорител на чорбаджии, нито тия последни на първоти. Това е едно злощастие и горчиви му следствия зафатват веки да са чувствуват в тоя град. Ний не обичаме тия работи, и съвствами чистосърдечно нашите мила Габровци да са поправят: младите да са покоряват на старите и старите да земат понъжкога мнънието на младите. Днес времната са други; възрасти, други: ученията, други. Няма глътат съкоги да живят братски помежду си: защото жесъгласията никога не направят единя град да цъвти.

Шумент. Тука пакъ прѣприи глѣдами ва даскали Чехи. Не стигнало даскалти Българи, ами трѣбувало да гетирдисят и Чехи ва образованіето на шумненската младеж.

Това е едно отъ най непростителни заблужденія. Чехити нѣматъ работа въ българските училища, и ний желайми да видимъ гражданити да ги отфърлятъ, и да са помирятъ помежду си, и да не са карятъ за чужди хора. Няма бѣдѣтъ по серіозни въ интересити си.

По нататъкъ нашити читатели ще видѣтъ една дописка отъ Прилепъ. Тая дописка хортува за отваряніето на едно дѣвическо училище и за испитаніето което станало преди нѣколко време съсъ дѣвоичити. Ний зафалыми на Прилепчани за това дѣло, и ги съвствами да постоинствуватъ въ тая ревностъ.

Дописката ни са уплакуваше отъ лѣпността на учителя на мъжкото училище. Ний не го помѣстихми. Нѣ ако неоправи поведѣніето си, горчиво ще го осѣдимъ.

Манастиръ. Отъ тоя градъ ни пишѣтъ че предъ нѣколко време сѣ было отворило едно народно българско училище за образованіето на македонската младеж. Дописникътъ дава нѣколко разсѣждения за ползата, която можн да излѣзе отъ едно таквостъ училище. Нѣ по злощастіе тоя училище са затворило тия дни по заповѣдъ на Хюсин-паша.

Ний не можимъ да осѣдимъ Хюсин-паша за тая нѣгова незаконна постѣпка. Неможимъ да кажимъ че не изпълнява законити на Хати-Шерифътъ и на Хати-Хумаюнътъ. Нѣ съмнѣвами са че това е дѣло на фанариотскія владыка; и ето защо нашити македонски Българи трѣбува добръ да са вардятъ отъ нѣго и други подобни нѣму.

За другити градища ще говоримъ до недѣля; за сега не ни остана мѣсто.

ПРИЯТЕЛСКА КОРЕСПОНДЕНЦИЯ. (1) (ПИСМО ТРЕТЬО)

Приятелю,

Практическитъ следствия отъ тая программа ще бѣдѣтъ следующитъ: момчето ще са освободи отъ заблужденіята и намѣсто тѣхъ ще има истински познания за сичко, що го окружава, отъ това следватъ други сетинни—разумна дѣятелностъ отъ човѣка. Като познай, че сичко въ природѣ е необходимо и става по непрѣложни закони, дѣтето са приучава да глѣда на живота серіозно, като на нѣщо, дѣто става такожде по нѣкаквы си закони, а не по нѣкаквы си каприци на случая. Това

направя човѣка дѣйствителенъ и полезенъ. Таквъ човѣкъ знай своето мѣсто и своитъ работъ въ живота, и отъ това никога не зема да прави това, що не е за правие и що не е истина отъ живота. Ний много тѣлимъ отъ това, дѣто не разбираме тая истина и сѣмъ отъ насъ иска да води живота на кадѣто му са видни по добръ. Изучаването на законитъ природны научава дѣтския умъ на основателностъ. Като му искава съкогашното постоинство на тѣзи закони, тая программа ще го научи да мисли основателно и да са не вдава въ илюзии. Природата и нейнитъ закони, последователността на нейнитъ явления—сѣ най добрата логика, която не разглежда думитъ кояквото формалната логика, ами дѣйствително я тѣхнитъ причини въ природѣ. Тука са не иска непослѣдователностъ между думитъ, ами съгласіе между причинѣта и нейното дѣйствие, вѣрностъ на обясненіето. Човѣкъ тука трѣба да бѣди вѣренъ нѣ на думитъ си, а на оная истина, дѣто са казълъва вѣнъ отъ него. Произволъ и личное мнѣніе тука нѣма мѣсто. Разбира са, каква ще бѣде мисльта, дѣто са е приучила тѣй да мисли.—Когато човѣкъ знай добръ това, що е вѣнъ отъ него, знай свѣта, той ще нареди своитъ отношения къмъ сѣки прѣметъ, както го иска истата природа на прѣдмета и неговата; следователно човѣкъ бива и р а в с т е н ъ.—Отъ материални странѣ има тая полза, че ученика по тая программа сѣ приготвюва за сѣкѣ практическѣ работѣ; той става и търговецъ, и писаръ, и еснавъ, и следѣлецъ и, ако ще, ученъ, като иде въ по горни училища. Той отъ напредъ ще знай, прѣподаването ще го научи, че сичко въ природѣ е необходимо, че сичко, що е съгласно съ нейнитъ закони е разумно; отъ това като излѣзе отъ училището нѣма да глѣда на занаятитъ като на низко нѣщо, недостойно за него, а ще са залуви за работѣ и за трудъ, каквото го иска положеніето му между хората. Изученитъ по риторикѣ прѣдпочитатъ празнотѣжѣ отъ частныя нѣ скромныя трудъ. . . .

За прѣподаваніето по горния начинъ не сѣ искатъ бо'зна каквы учители, та да рѣчемъ че не иде програмата за нашитъ учители. Главнитъ исканія отъ учителитъ сѣ таквы: добросъвестностенъ трудъ, любовъ къмъ доброто на ученицитъ и съврѣшени мисли и гледище, заедно съ нѣкои здравы познания. Като има тѣзи учители е гаденъ да прѣподава по горния начинъ. Като главната цѣль на нашѣта программа е да направя човѣка образованъ а не ученъ, то прѣметитъ ще са прѣподаватъ не строго систематически, а съобразно съ исканията на дѣтския умъ и тѣхното разбирање, съобразно съ нуждытъ на мѣстото. Строгата систематическа е за развиты хора, за горнитъ училища: освѣтъ това иска други сѣдства нежели каквотъ сѣ учебнитъ сѣдства въ нашѣтъ училища. Тука ще са доуща систематика, колкото са иска за да получатъ знанията на дѣцата опредѣленостъ и точностъ. Добрия учителъ ще знай каквы книги са пишѣтъ по Европа днес за първоначално запознаване съ природѣта и следователно ще знае какъ да са ръководи въ прѣподаването си, кое е нужно да знай ученика, и кое може са основа безъ повреда на ученическитъ знания. За това казвамъ, че учители трѣба да е добросъвестенъ. Той неизмыслива самси нищо; даже, метода ще заеме отъ нѣ; сичката негова работа е въ приложеніето на тоя методъ и въ трудането. Нѣма ли между нашитъ учители таквы хора, дѣто са готови да са трудятъ? Азъ знай мнозина. За сега е това доста. По нататкъ ще ставатъ повече тѣзи хора. Още едно условіе за учителитъ: тѣ трѣба да знаатъ, да разбиратъ единъ отъ европейскитъ языци, за да мо-

гатъ да зѣмѣтъ отъ тамъ сичко, що ний трѣба за работѣ, было знание, было измѣненіе къмъ добро на метода, было какво да е друго спомогателно сѣдство. Безъ това знание на языкъ учителя на да ли ще може да искара работѣта си докрай. У насъ нѣма ни добри книги, нито пакъ журналы, дѣто да ни казватъ, какво са е направило на западъ за първоначалното образование. Отъ това учителя самси трѣба да търсятъ тѣзи свѣдѣнія.

Колкото до това: приложими ли е тая программа въ нашитъ училища—това на да ли иска съмнѣніе. Сега на ли има программы, на ли са следватъ по тѣхъ прѣподаването? Защо да не може да са приложи можѣтъ программы,—да не бѣде по трудна за дѣтския възраст или по непотрѣбна за насъ, отъ до сегашнитъ программы? Едвамъ ли! Потрѣбността ѣ ний видѣхме; остана да поговоримъ на второто възраженіе—по трудна. Кое е трудно да разбере дѣтето: това дѣто види ли, или дѣто не види? Несъмнѣнно последното. Кога е тѣй, дѣтето, момчето по ще разбере наукѣта за природѣта, за това що го забикаля отъредомъ, що е сѣкоги прѣдъ очитъ му, нежели тѣзи нѣща, които то никога не вижда, никога не чува. Момчета на които прѣподаватъ психологи и логикѣ тѣзи момчета не ще разбирѣтъ природнитъ науки въ елементарни обемъ!

Обема, въ които ще са прѣподаватъ горнитъ прѣдмети, са опрѣдѣлава отъ мѣстото, отъ сѣдствата на училището и отъ развитіе на ученицитъ. Има нѣща, които трѣба да знай сѣки ученикъ, има други, които нѣдѣ можѣтъ да са оставятъ. Напримѣръ, сѣки трѣба да знай истинскѣта причинѣ на денъ и нощѣта, на лѣтото и зимѣта; нѣ на да ли е потрѣбно сѣкиму да знай, колко е отдалечено слънцето отъ земѣта; сѣки е длъженъ да знай какво нѣщо е тежестѣта въ тѣлата, да знай причинитъ на главнитъ въздушны явления, съ които има свързаны толкови сусѣртѣ; нѣ на да ли има нужда да са прѣподаватъ на сѣко дѣте законитъ на паданено на тѣлата отъ тежестѣта и законитъ на разшираването на паровѣтъ отъ топлинѣта. Досто е знаніето на причинитъ и на дѣйствіето нѣмъ. Тамъ дѣто са може, дѣто училището има спомогателны сѣдства и ученицитъ сѣ приготвени, на иматъ и време, тамъ и законитъ можѣтъ да са изучаватъ. По този начинъ моята программа и отъ кѣмъ обема си не е свършена; тя е единъ чертежъ само, по който ще са располагатъ частитъ на зданіето. Колко ще са огрусятъ тѣзи часни общо и сѣка отдѣлно—това е работѣта на масторѣтъ и на нуждытъ за зданіето.

Азъ показѣхъ моето мнѣніе за това, какво трѣба да бѣде учението въ нашитъ училища. Като ти го прѣдлагамъ, азъ тя моля да не забравяшъ, какво казахъ по горѣ: исказвамъ го, защото ты искашъ и защото истѣтъ ни училища го искатъ. Хиляда години да мѣлчимъ нѣма да управимъ съ това училищата си. Моето мнѣніе нѣма да са налага на никого, то само подканва и други да кажатъ своето и да помогнатъ малко. Отъ това, дѣто моето мнѣніе е просто мнѣніе, а не дрѣго нѣщо, азъ го прѣдставлявамъ тѣй голословно, бездоказателно и необработено. Ако има въ него нѣщо истинско, азъ тя моля, прини си добро сърце, и като го облѣчешъ въ приличнѣ формѣ, прѣдай го на другѣ. Има хора, които работити цѣнѣтъ по тѣхнѣтъ външностъ, не хоратитъ; за хатѣра на тѣзи хора поработи надъ тая программа. Азъ осѣщамъ силѣти си недостаточни да развиѣ таквъ голѣмъ прѣметъ, както трѣба; заради това натоварвамъ на тебе този трудъ. Освѣтъ си мѣ, азъ нѣмамъ и охотъ да са грижѣ за хубавото нарѣждане на прѣдмета, за който говорѣ: работѣта не е въ словата, а въ мисльта, ка-

живото нмахъ често и други пътъ да ти кажа.

Твой,

Хавезовъ.

II. С. За да не са съблъзняват хората, като не виждатъ Богословіе въ програмжтъ, азъ притурямъ нѣколко слова за него. Богословието, това сухо богословіе, което са преподава днесъ въ училищата, нѣма да има мѣсто въ моята програмжа. Въ нея Богословието (Богопознанието) ще са преподава опитно (тъй да рѣкж) заедно съ изучаването на природата. По-рядокътъ на Божій свѣтъ, изучаването на този порядъкъ — ето богословіе. Сѣки фактъ въ природжтъ научава за провидѣніето, сѣки случай ни кара да разумѣе управители на міра. Това богопознание само е основателно и разумно.

КОРЕСПОНДЕНЦИИ НА ТУРЦИЯ.

ПРИЛЕПЪ, 2 Ноември.— Азъ още отъ предъ време сакавъ да направатъ едно забележувайнъ на прилепската допыска, помѣстена въ 9 брой на Турция. Не получиохъ време оставихъ я. Сега като ѝ дойде времето требатъ да ѝ са забележатъ нещца. Тажъ казуваше че имало многу за забележувайнъ за Прилепчани но като зеде добри мѣрни беше за похвала; и друго нищо само за панаяурѣтъ каковъ былъ. Ние знаеме че секожъ допыска требатъ да съдържаватъ по важните неща отъ кой да ѣ градъ. А нашата (прилепската) допыска, напротивъ, си беше само че Прилепчани беше за похвала чунки зеде добри мѣрни! Кой сетъ аджаба тые добри мѣрни? да не сетъ нещца що го донесе И—вича за учителъ? вистина добро сториле Прилепчани но да видимъ що же сторилъ той. . . . Тажъ уще запаше че панаяурджите имале доста алажшъ веришъ. Се чудиме како не отвори устата да речитъ баремъ че въ Прилепъ се отворило дѣвическо училище на кое: за изясненіето съ какви мѣрни се отвори кои му сакавъ. Отъ тука се виждатъ че дописникътъ немалъ добро око на това заведение. Защо по радостно и по важно можитъ да быдѣтъ за извѣстувайнъ отъ колку що: за како въ Прилепъ, въ Македонско, да се отворилъ българско дѣвическо училище? Дописникътъ що зяеше по панаяурджите не можеше въ мѣсто това да извѣстеше съ какво народно чувство се отвори това училище и съ това колку сетъ за похвала Прилепчани? се знаеме. . . . — Въ недѣля на 31-й поминалаго стори учителката ни Господня Недѣля еденъ кратъкъ за похвала тримѣсеченъ испытъ. Той испытъ много възблагодари присутствующите. Защо како можитъ да не ги възблагодаритъ кога слушаатъ чедата си да нмъ разказватъ съ едно свободно израженіе много работи отъ священната Исторія. Испытътъ се свърши съ една песна изречена отъ дѣвците. Едно нещца имаше за забеляжвайнъ що папализмътъ беше съвсемъ изгоненъ отъ тука. Но сполай му на Бога що не е много скражъ. . . .

Кой можитъ сега да не ги похвалитъ Прилепчани? Едно нищо що е за похвала не можитъ никой да го укрѣтъ. Поине отъ 200 дѣвци иматъ денеска въ училището но за доброто нмъ разположеніе сме на съмнѣніе. Защо некои единъ пріятель ми приказваше защо никакви пригоди немало за зимоище нито столове (ниа що да е друго нищо) за седѣйне на учениците. Уще по за жалайнъ е было що ни еденъ отъ епитропите (ако иматъ!) не иделъ да призритъ що се правило що требало и прѣ. я поставиле само учителката и съвсемъ а оставиле. Мене не ми се вѣруватъ толку хладнокровно да се донесе еснавските пълномощи съ това зъведение отъ кое зависитъ най сладката утѣха за бѣдното просвѣщеніе и слава на Прилепчани, ако да е това вистина за жалъ.

МОНАСТИРЪ, 5 Ноември.— Много пакъ съмъ желалъ да ви пиша: нъ цомъ съмъ фацалъ перото си, съзи ми текжтъ отъ очити, дълбокъ гневъ обгръща снагата ми. Дали тѣя нѣща иджтъ отъ злополучіето ми? нѣ, Г. редакторе. Нъ като глѣдамъ цѣла България свободна да си отвари училища, черкови, болници, менъ ми е жално и плача сѣки денъ като дѣте, за това че македонскити Българи страджтъ още отъ фанариотскити мѣрни, и не ги оставжтъ да си отворятъ нити едно училище за да са избавятъ отъ робството на невлѣжеството; и какъ вѣй, развителъ на българската книжина, защитникъ на сѣко народно право, нѣма да са нажалите отъ слѣдующити работи които станаха тука прѣдъ нѣколко врѣме и които нараниха незалично сичкити сърца на Битолчани?

Вѣй знайте че тука съсъ врѣме са бѣше отворило едно народно българско училище за обработваніето на младити македончета. Това училище са намиране подъ управленіето на Г. В. Манчева, родомъ отъ Свищовъ. По една заповѣдъ отъ Хюсни паша, това училище са затвори. Причинити не сж познати. Нъ нѣкои си искжтъ да кажатъ че ушь владыката станалъ себепъ. Това можѣ да бѣди вѣроятно, споредъ други примѣри дѣто имамъ.

Битолчани обаче не са стреснаха. Тѣ са събраха, и слѣдъ като са разговориха, тѣ съчиниха единъ харзовалъ който са подписа отъ двѣсте души, и го подадоха на Хюсни-паша. Въ тоя харзовалъ Битолчани искаха позволеніе отъ правителството за да си основжтъ званично едно българско училище.

Хюсни-паша прѣвъ харзовалѣтъ. Незнайми какъвъ край щѣ са даде на тая работа, нъ слухови са раздавжтъ че жалбата са зела въ вниманіе, и че съсъ божіята помощъ училището ще можѣ да са отвори. Освѣнъ това казувжтъ че и въ двѣти черкови ще зафани да са пѣе на български. Това е чудна работа за насъ, които сми слушали до сега само грѣкитъ языкъ по черковити и училищата. Забѣлжете че ако стани това, за Македонія ще огрѣй едно ново слънце. Манастиръ е ключътъ на Македонія, и че цомъ са уведе българскитъ языкъ тука, и другити градища и села не ще са забавжтъ да ни подражатъ. Тогасъ Битолчани трябва да въздигнатъ ПАМЕТНИКЪ на В. Манчева.

ЕДРЕНЕ. — Нашіятъ управитель са бѣше разболѣлъ. Той оздрави сега. Въ тоя случай, Аарифъ-паша заповѣда да са раздаде хлѣбъ и мѣсо по тѣмнищити съсъ поржчи да благодарятъ Бога че благоволѣ да опазѣ животътъ му.

Азъ ви хортувахъ за наводненіето което стана въ градътъ ни. Като исключимъ щетити които прѣтърѣхъ частинъ лица, азъ ще ви кажа за сега че помежду другити, много салови натоварени съсъ жита, и които са намираха вързани близо при новіятъ мостъ са загубиха. Двайсетъ и два чифта салови са издвѣиха; други осемнайсетъ са загубиха и неможжтъ още да ги намѣржтъ. Много човѣци отъ тѣхъ салови сж са издвѣили, споредъ както са види зашто отъ като са изгубиха тѣхъ послѣднитѣ тѣ не сж са хичъ виждали.

Както рѣкохъ по горѣ, повечето отъ тѣхъ салови бѣха натоварени съсъ жито. Само една часть чували отъ четирѣ билюка са издвѣиха отъ водата, а сега са занимавжтъ да сунжтъ житото. Товарътъ на сени билюкъ салъ са състоеше отъ сто чувала. Сѣки чувалъ обѣмаше около четирѣ кила. Дѣто ще са кажи загубата са втскача на трийсетъ и двѣ хилѣди кила жито. Какво злощастіе!

ПОЛИТИЧЕСКИ ИЗГЛѢДЪ.

Тая недѣля политическити новини са кесатъ, или по добръ има много нъ нѣ за нашити политици. ами за европейцити които обичатъ да са елендисувжтъ съсъ тѣхъ както едно малко дѣте са елендисува съсъ свирѣцата си. Нашити политици сж серіозни: тѣ не обичатъ да са занимавжтъ съсъ дребни работи. Нѣка са задоволимъ да имъ кажимъ нѣколко отъ голѣмити, важнитѣ. Зафацями отъ

ФРАНЦИЯ.— Тѣя дни разни слухови са прѣскаха въ Паришъ, че по причина на едно съгласіе което станало попомежду Кузабей и Миханлъ-бей, Наполеонъ III испратилъ ноти до английското правителство въ които той не одобрявалъ това съгласіе помежду Сърбія и Молдовахія; зашто нѣмало друго за цѣлъ освѣтъ да докара върху сиджадето источниятъ въпросъ. Послѣдствие на това, английското правителство и французкото испроводили сега наскоро инструкция до прѣдставителити си ва да въвбравжтъ тѣя нови интриги.

ИНГЛИТЕРА.— Нашити читатели помнятъ движеніето което бѣше избухнало прѣдъ нѣколко врѣме въ Ирландія. Въ това движеніе английското правителство покава голѣма дѣятелность ва да го угаси. То сполучи. То излови безбройни насѣститѣли и ги затвори. Сега са научавами че то дало двѣстѣ английски лири на окогова който фани главатарятъ на това движеніе. Тѣя дни той са фаналъ въ Дублинъ и затворилъ. Съсъ това нѣй мыслимъ че бунтътъ са угася въ корентъ си.

Министерството е наредено, нъ нѣ сигорно че ще можѣ да са застовъ тѣй.

По миналата недѣля са празнувалъ въ Лондра съсъ голѣмъ алай денѣтъ на рождението на Галскитъ князь, наслѣдникъ на куроната.

РУСИЯ.— Тая недѣля са хортувашо много че руското правителство са готвело да направи заѣмъ въ Лондра. Една телеграфическа депеша изобличава тоя слухъ.

Холерата са развива. Тя са появила съсъ голѣма строгость въ Петербургъ.

АВСТРИЯ.— Маджарскитъ въпросъ не е още сключенъ. Разновиднитѣ свѣденія които ни даватъ европейскити вѣстници ни турятъ въ невѣзможность да уцѣнимъ положеніето. До недѣля ще прѣвземъ по точни свѣденія, и тогасъ ще поговоримъ за вѣго.

Заѣмътъ са сключилъ.

Раздорътъ който са бѣше появилъ помежду, Австрія и Испанія по причинана припознаваніето отъ тая послѣдната на Италия изчезналъ. Днесъ сношеніята на тѣя два дворови сж добри.

ПРУСИЯ.— Въ тая земя свободата на пресата не съществува. Правителството гони вѣстнициити които го нападатъ. Тѣй, тѣя дни то затворило въ хапусъ редакторътъ на единъ вѣстникъ, зашто былъ нападалъ министрити.

ПАПСКИ ВЛАДѢНІЯ.— Папското правителство вема отъ денъ на денъ мѣрни срѣщу разбойничествата които упостошаватъ и разоряватъ земята му. Нѣй го ублажавими.

Святіятъ Отецъ прѣлѣвъ въ ауденція

тия дни главатаря на французската войска която си отива сега за Франция. Следъ като са разговорили, Пий IX го благодарилъ за услугите които направилъ токоу искрено на сватото седалище. Святиятъ Отецъ при- турилъ че той остава за напредъ нераспо- ложението на Бога: Ако земята му са радува съсъ спокойствие, той ще го благодари; а- ко подпадни въ бързедби, той пакъ ще го благодари.

ИТАЛИЯ. — Италианското правителство извѣстило на бергамскія владыка че са готвело да го отстрани, ако слѣдува да дѣй- ствува срѣщу правителството.

Въ Наплъ холерата са умножава; ето, сто и двацѣ души мрѣтъ на день. Вик- торъ Емануилъ посѣтилъ сичкити почти болници.

Нови слухови са раздаватъ че словото на царятъ на отварянieto на парламентътъ не ще говори за великити въпроси на итали- анската политика. Трѣбува да чака изпълне- нието на конвенцията. Споредъ единъ то щѣ- ло да хортува за вътрѣшни реформи и за въпросътъ на религиозни еснафи; споредъ други: за отричанieto на Римъ за столица на Италия; за приврѣмненото отричаніе на Венеция; за безоружieto и финансовити реформи.

ИСПАНИЯ. — Шили обѣвила бой на Ис- пания. Ето какъ ставаа тая работа:

Амиралътъ Парей стигналъ въ Валпарей- то. Отъ тоя градъ той испроводилъ една доказателна нота до шилското начелство и искалъ отъ нѣго да поздравя испанскія пралпорецъ съсъ двайсетъ и единъ топъ, и послѣ ще кажи какво задоволствие Испания иска отъ нѣго. Това разгнѣвило правителс- твото и разбъркало духовити, и слѣдовател- но боятъ са обявилъ.

Царицата са разболѣла.

Испанското правителство zelo разни мѣрки за освобождението на работи. Тия мѣр- ки заслужаватъ рѣкоплексаніе отъ сичкити приятели на човѣщината.

БЕЛГИЯ. — Царятъ на Белгійцити лѣжи въ легло. Той е тежко беденъ. Една теле- графическа депеша извѣстиваше преди два дена смъртъта му, нъ тая депеша са изобличи.

По причина на прѣминалата му възраст много хора отъ парижъ са страхуватъ за смъртъта му. Защото нѣговата смъртъ ще расклати мѣртъ на Европа. Ще видимъ то- ва до недѣля.

АМЕРИКА. — Бѣхия говорили въ единъ отъ послѣднити си бройни че Америка иска въ- змѣграждение за щетити които една часть отъ подданинити и притрѣхла отъ страна на Ан- глѣтера по врѣмето на боятъ. Сега са научава- ни че американскія посланикъ са готвялъ да напусни Лондра на пролетъ ако не са даде удовлетворение на исканията на правителството му. Лордъ Русселъ щѣ да състави наскоро една смѣсена комисія за да разглѣда тия въпро- си и да му даде колкото по скоро можн отго- воръ. При тона лордъ Русселъ притурилъ чн той ще разглѣда съсъ удовлетвие сичкити у- доволствия сичкити улакуванія на Г. Адамъ, и надѣва-са че ще му докажи още веднѣжъ че Ан- глѣтера не сѣ е никогн отдалечавала отъ пове- дѣнието прѣдписано отъ международнити закони. Видѣ щемъ.

ЕГИПЕТЪ. — Тука са говори че прави- телството правило сега прѣговори съсъ едн- англичка финансова дружина за сключова- нието на единъ новъ заемъ.

СЪБѢКВИ НѢЩА И НОВИНИ.

— По царска заповѣдь, Ессадъ паша, напѣр- шенъ каймакаминъ въ Охрида са наименова каймакаминъ въ Русси.

— Неждитъ паша, напѣршенъ каймакаминъ отъ Охрида, са наименова каймакаминъ въ Русси.

— Научавами са че отговорътъ на Велика- та Черкова за послѣдното писмо на Куза-бей, са съобщило на Високата Порта.

— Казуватъ че никомидискія архіепископъ Г. Діонисій харизалъ една сума отъ петъ хиляди гроша за поправленieto на патриаршес- ката черкова.

— Гръцкото министерство отъ Атина пакъ са промѣни. Намѣсто Комундури, Демигеорги са тури на чело на министерството.

— Тия дни са държи единъ голѣмъ съвѣтъ на Високата Порта. Казуватъ че тоя съвѣтъ са занимавъ съсъ финансовити въпросъ

— Холерата са появилъ съсъ строгостъ въ Букурець.

— Онзи день ТТ. ПП. Сембратовичъ, папски проводникъ, и Рафанлъ, началникъ на съе- диненити Българи, направиха визити на ТТ. ВВ. Фуадъ-паша и Аали-паша.

— Влашкото правителство испроводило съ- съ Г. Георгя Мано разни документи за въ- просътъ на мѣнастерити.

— Холерата прѣстанала въ Марсалии и дру- ги точки на Франция.

— Въ Техеранъ распята помежду минис- трѣтъ на външнит работи и прѣставител- нити на чуждити сили, са примирила.

— Научавами са че Н. Ц. В. Султанътъ благоизволилъ да земи трима Българи въ лич- ната си гвардія. Ижлно ни е че не знаими и- мената на тия Българи и мѣсторождението имъ за да ги кажимъ на читателити си.

— Писма дошле отъ Кандія извѣстиватъ че тия дни една голѣма бура избухнала при- дружена съсъ едрѣ дѣждъ. Тоя дѣждъ при- чинилъ голѣми загуби.

— Пишатъ отъ Іерусалимъ (Божи-гробъ) до единъ францушки вѣстникъ, че холерата моряла сега съсъ немощенъ успѣхъ въ тоя градъ. Улицити и пазарити стоатъ пусети; ма- зити и дюкени затворени. Сичкити хора из- бѣгали на вѣдѣто имъ видѣли очити.

— Тая недѣля са държяха още два извън- редни съвѣти на Високата Порта.

— Мехмедъ Рюджи паша министръ на Ев- кафѣтъ прѣв тия дни отъ Н. Ц. В. Султанътъ една златна табакіера украсена съсъ діаманти.

Подобенъ даръ са даде и на Джеведѣтъ есенди и на Дервишъ паша. Освѣтъ това, Н. Ц. В. благоизволи да прѣме тия чиновници и да имъ изражи задоволствието си, по случай на примиренieto на Козанъ-Дагъ и Гіауръ-Дагъ.

— Тая сутрина избухна единъ огнь въ Стамболъ. Подробенити ни писуватъ за сега, нъ тоя трая около три сахати и споредъ това можемъ да заключимъ че загубити трѣ- бува да сѣ доста голѣми.

— Н. Ц. В. Султанътъ благоизволи да даде знаковити отъ третиятъ класъ на ординѣтъ си меджидіе на Диаманди есенди, главенъ спи- церинъ на царскія сарай.

— Миналата сѣбота Лордъ Лѣонсъ, англиш- ки посланикъ, направя визита на персійскія посланикъ, Мирза Хюсенъ Ханъ.

— Салахединъ бей, чиновникъ на писалище- то на Амедіето, и зетъ на Н. В. Аали-па- ша, са наименова комисаръ за експозицията които ще стане въ Парижъ на 1867. — Рабо- тити за тая експозиція са зафанати веки на Тиджаретѣтъ.

— Международната комисія за посвѣтеници мѣнастери слѣдува да държи засѣданія, нъ ни- що нѣма още рѣшено.

— Хортува са че царското правителство са тѣкмѣло да направи новъ заемъ съсъ моби- ларната кредитъ въ Парижъ. Тоя слухъ не е подтвърденъ, и за това нѣй неможимъ още да повѣрвами.

— Споредъ една телеграма, Сиръ Булверъ, напѣршенъ британически посланикъ въ Ца- риградъ, пристигналъ сега скоро въ Марсалии и сѣготвялъ да трѣгнѣ отъ тоя градъ за На- плѣ дѣто щѣлъ да прикара зимата.

— Споредъ „Левантъ Хералдъ“, „междуна- родната комисія за здравіето въ Цариградъ, щѣла да са събире на 1866.

— Научавами са че една дружина са съста- вила тия дни въ Парижъ за направата на же- лѣзни патница въ Персія.

— Комисіята за помощъ на изгорелити отъ 6 Септемврія (н.с.) обнародува едно изложе- ніе относително за терпѣиѣтъ споредъ когото ще стани раздаванieto на събранити пари. Това изложение са съобщи и намъ. Като не- це ни допрости вѣстникътъ да го обнарод- вами на цѣло, нѣй го скратявами.

Първо като хортува за расположеніята които са зеа отъ комисіята за помощъ, за слѣдствіята които са сполучиха въ полза на изгорѣлитъ, изложението споменува състава- нието на единъ комитетъ на Запѣнето, който са наговари да начертай състоянието на съ- сипанити прѣтѣжанія и да издари условіето на жертвита.

Споредъ документити които тоя коми- тетъ прѣстави и които сѣ разглѣдали отъ комисіята, голѣмѣтъ янгѣжъ при Ходжа па- ша направя на пепель 27 махали които об- мали 1879 къщи, 751 дюкени, 13 хана, 7 бани, 22 джамии, 3 текета, 18 училища, 7 медресета, 3 черкови, 2 имарета, 5 коллука, 27 чешми и 4 себила. Въ Орта-Кюю: 13 къщи и 37 дюке- ня. Въ Балатъ: 37 къщи и 48 дюкени. Въ Е- дикъ-паша, цѣлото число на зданія отъ сѣка- ви видови направени на пепель въ тия чети- ри янгѣжа са въскача до 3020.

Отъ друга страна споредъ свѣденіята ко- нито събра комитетътъ, двѣ хиляди и двѣсте души отъ сѣкави условія са намираха безъ сръдства и сварталище. Комитетътъ намѣри за благословно да имъ даде на минутата едно облѣкчение.

Жертвита отъ огньтъ са раздѣлиха на двѣ категоріи споредъ нуждити на положене- то имъ и важността на загубити.

Сичкити онія които имаха по двѣ къщи или дюкени за подъ кирія, сѣко лице което и- маше приходъ отъ 18 хиляди най намалко, и на които имотътъ са подтвърди отъ мухтари- ти, са отстраниха.

Онія които имаха нужда отъ помощъ са раздѣлиха на три категоріи; първата бѣше вдовицити, сирацити, старцити и сичкити бѣ- дни човѣци, жени или дѣца на които къщята изгорѣха безъ да извадѣтъ нѣщо отъ тяхъ.

Втората и третата сичкити нѣм на кои- то изгорѣха къщити, но които сѣ извадиха покѣшината. — (Слѣдува)

ИЗВѢСТІЕ. — Г. Годоръ Икономовъ, учитель въ Шуменъ, ни моли да извѣстимъ че има една първоначална аритметика, съставена споредъ най новити методи, и готова за печѣ- таніе. Онія отъ нашити книгопродавци които желаятъ да земжѣ отгорѣ си изданieto и нѣ- ка са отправатъ до сѣжигѣ въ Шуменъ.